

ONDERWIJS VOOR ZIEKE LEERLINGEN

Mogelijkheden en regelgeving

klas
ziek
aal

Inhoud

Voorwoord	4
1. De nood is hoog	5
2. Klasziekaal, het steunpunt onderwijs voor zieke leerlingen in West-Vlaanderen	6
3. Zieke leerlingen een plaats geven in het zorgcontinuüm	7
4. De verschillende stakeholders en hun rol	8
Directie en de leerlingenbegeleider	8
Klasleerkracht	8
Klassenraad – Multidisciplinair overleg	9
Centrum voor leerlingenbegeleiding	9
Artsen en therapeuten	9
TOAH-leerkracht, vrijwillige leerkracht, leerkracht in de ziekenhuisschool	10
5. Ondersteuningsmogelijkheden voor zieke leerlingen in Vlaanderen	11
Wie kan aanspraak maken op onderwijsondersteuning?	13
Waaruit bestaat de onderwijsondersteuning?	13
Hoe kan je de onderwijsondersteuning aanvragen?	14
Wie betaalt de onderwijsondersteuning?	15
6. Les in de ziekenhuisschool	16
Samenwerking met de thuischool	16
Hoe vaak krijgt de zieke leerling les?	16
Welk lessenpakket wordt gevolgd?	16
Attestering en evaluatie	16
Kan je de ziekenhuisschool combineren met de andere onderwijsmogelijkheden?	16
Ziekenhuisonderwijs in West-Vlaanderen	17
7. Afwezigheden en attesten	18
Afwezigheden bijhouden en wettigen	18
Attesten voor zieke leerlingen	18

8. Wat als de geboden ondersteuning niet voldoende is?	20
STICORDI-maatregelen.....	20
Jaar overdoen, van richting veranderen,	20
Jaar spreiden.....	20
Individueel aangepast curriculum	20
Diploma behalen voor de examencommissie.....	21
9. Trajecten tegen vroegtijdig schoolverlaten	22
Schoolexterne trajecten basis- en secundair onderwijs	22
NAFT-trajecten	22
Transitietrajecten.....	22
ROTS (regionaal overleg tegen schooluitval).....	22
Zorgboerderijen	22
10. Andere vormen van thuisonderwijs	23
Permanent Onderwijs aan Huis (POAH).....	23
Huisonderwijs	23
11. Mijn kind valt uit de boot.....	24
12. Waar vind ik meer informatie?	24
Klasziekaal, het steunpunt onderwijs voor zieke leerlingen Provincie West-Vlaanderen	24
Vzw Bednet.....	24
Vzw School & Ziekzijn	24
PoZiLiV.....	24
Netwerk Samen tegen Schooluitval	24
CLB	24
Regelgeving AGODI	24
Interessant materiaal uit Nederland	25
Bijlage 1: Checklist voor de organisatie van onderwijs voor zieke leerlingen	26
Bijlage 2: Uitbouw van een onderwijstraject op maat voor zieke leerlingen:	
Tips voor de Klassenraad/MDO	28
Bijlage 3: Extra regels voor TOAH	30
Bijlage 4: Gebruikte woorden en afkortingen	33

Voorwoord

Dit zijn maar enkele voorbeelden van jongeren die vaak of gedurende lange tijd lessen missen. Zonder begeleiding bestaat de kans dat ze steeds meer achterop geraken en misschien zelfs afhaken.

Ziek zijn mag geen reden zijn om niet van onderwijs te kunnen genieten. We moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat kinderen die niet naar school kunnen, om wat voor reden ook, toch onderwijs krijgen. Dat is niet alleen een recht, de meerwaarde is ook overduidelijk.

Onderwijs voor zieke leerlingen:

- helpt zittenblijven voorkomen
- vergroot de kansen op gekwalificeerde uitstroom
- voorkomt vroegtijdige schooluitval wegens ziekte
- maakt de terugkeer naar school makkelijker
- zorgt dat de band met school en klasgenoten niet wordt doorgeknipt
- helpt even de ziekte te vergeten
- maakt dat de leerling gewoon kind mag zijn zoals de anderen
- zorgt ervoor dat structuur zoveel mogelijk behouden blijft

Het organiseren van onderwijs voor zieke leerlingen is evenwel niet altijd makkelijk. Er is gelukkig veel aanbod, maar dat is vaak nog te weinig gekend.

Met deze bundel wil de Provincie West-Vlaanderen stakeholders ondersteunen bij de aanvraag en de organisatie van onderwijs voor zieke leerlingen. De bundel brengt de onderwijsmogelijkheden voor zieke leerlingen in kaart en reikt scholen tools aan om ook zieke leerlingen in hun zorgbeleid op te nemen.

Deze bundel is bedoeld voor leerkrachten, artsen, CLB-medewerkers, ouders, ... Kortom, voor iedereen die voor een zieke leerling op zoek is naar onderwijsmogelijkheden, regelgeving, tips, goodpractices, ...

Hou er evenwel rekening mee dat dit slechts een momentopname is. Het aanbod wordt omkaderd door veel regelgeving en is daardoor extra gevoelig voor wijzigingen. Het landschap is ook voortdurend in beweging. We kijken bijvoorbeeld uit naar de resultaten van het evaluatieonderzoek van IDEA Consult in opdracht van de minister van Onderwijs en Vorming. Deze evaluatie moet leiden tot onderbouwde beleidsaanbevelingen om de kwaliteit van het onderwijs voor zieke leerlingen te verbeteren.

Voor updates verwijzen we dan ook graag naar de omzendbrieven van de overheid, de websites van de organisaties en uiteraard de website van Klasziekaal, waar je deze bundel kan downloaden.

We hopen je hiermee in ieder geval op weg te zetten naar onderwijs voor elke zieke leerling.

Meer informatie nodig?

klasziekaal@west-vlaanderen.be

050 407007 of 0499 541614

www.west-vlaanderen.be/klasziekaal

Mei 2022

De nood is hoog

In het schooljaar 2020-2021 telden de West-Vlaamse scholen 158.814 leerlingen. 5.920 leerlingen, of 3,73%, bouwden een gewettigde afwezigheid wegens ziekte op van meer dan 30 halve dagen (Z-codes). Dat betekent dat bijna 4 leerlingen op 100 in de West-Vlaamse scholen meer dan 3 weken afwezig zijn wegens ziekte!

Wanneer leerlingen langdurig of vaak afwezig zijn, is het begrijpelijk dat dit voor veel van hen een impact heeft op de schoolresultaten en het welbevinden op school. Er bestaan gelukkig heel wat mogelijkheden om deze leerlingen te ondersteunen. Alleen stellen we jammer genoeg vast dat in West-Vlaanderen de bestaande onderwijssteuning nog veel te weinig wordt gebruikt.

Tabel 1: Leerlingen met meer dan 30 Z-codes in de West-Vlaamse scholen, schooljaar 2020-2021

	Aantal leerlingen met meer dan 30 Z-codes	Totaal aantal leerlingen in de scholen	Procent
BaO	1.101	71.624	1,5%
BuBaO	452	5.214	8,67%
SO	3.417	75.841	4,5%
Deeltijds onderwijs	143	1.645	3,18%
BUSO	807	4.490	18%
Totaal	5.920	158.814	3,73%

Noot: Kleuters jonger dan 6 jaar zijn in deze cijfers niet meegenomen.

Tabel 2: Gebruik van onderwijssteuning voor zieke leerlingen in West-Vlaanderen, schooljaar 2020-2021

TOAH-aanvragen	542
Bednet-gebruikers	191
Ondersteuning via School & Ziekzijn	50
Leerlingen in BAZ	170
Leerlingen in het Zeelyceum	562

Noten:

- Een aantal leerlingen maakte op hetzelfde moment gebruik van meerdere maatregelen; de cijfers gaan dus niet over unieke gebruikers.
- De cijfers van TOAH betreffen de aanvragen. Op vandaag werden die nog niet vergeleken met de effectief aangeboden uren.
- De leerlingen in BAZ en het Zeelyceum zijn niet allemaal van West-Vlaanderen en nogal wat West-Vlaamse kinderen krijgen les in een ziekenhuisschool in een andere provincie.

Meer informatie over deze cijfers: **Dataloep: aan de slag met cijfers over onderwijs (vlaanderen.be)**

2. Klasziekaal, het steunpunt onderwijs voor zieke leerlingen in West-Vlaanderen

Op basis van dit cijfermateriaal en vanuit de vaste overtuiging dat ook zieke leerlingen recht hebben op onderwijs, lanceerde de Provincie West-Vlaanderen begin 2020 Klasziekaal, een steunpunt onderwijs voor zieke leerlingen.

Het recht op onderwijs voor kinderen werd in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 20 november 1989. Het Kinderrechtencommissariaat ondersteunt in zijn jaarverslag van 2021, **Het wachten moe**, de oprichting van Klasziekaal als een initiatief dat voor dit recht opkomt.

Klasziekaal is een tijdelijk samenwerkingsverband tussen de Provincie West-Vlaanderen, Basisschool aan Zee, het Zeelyceum, Twoape, vzw Bednet en vzw School & Ziekzijn. Het project sluit aan bij de opdracht van de Provincie om via het flankerend onderwijsbeleid in te zetten op het stimuleren van de gekwalificeerde uitstroom in West-Vlaanderen.

De doelstellingen van Klasziekaal:

- Zorgen dat ook zieke leerlingen het onderwijs krijgen waar ze recht op hebben
- De onderwijsmogelijkheden voor zieke leerlingen meer bekendmaken.

Om deze doelen te realiseren:

- Voert Klasziekaal **campagne** voor de bestaande onderwijsmogelijkheden voor zieke leerlingen
- Is Klasziekaal **infopunt, steunpunt en coördinatiepunt** voor scholen, artsen, ouders, CLB-medewerkers, ...
- Voert Klasziekaal **onderzoek** naar de pijnpunten bij het onderwijs voor zieke leerlingen
- Richt Klasziekaal een **leerkrachtenpool** op om scholen te ondersteunen in hun zoektocht naar een geschikte leerkracht

Meer info: **Klasziekaal | Provincie West-Vlaanderen**
klasziekaal@west-vlaanderen.be

3. Zieke leerlingen een plaats geven in het zorgcontinuüm

Het is de taak van de school om een zorgbeleid uit te bouwen. Daarvoor maakt de school gebruik van het zorgcontinuüm: als school doorloop je met de leerlingen, het CLB en de ouders 3 fases om samen zo goed mogelijk voor de leerlingen te zorgen.

Het is belangrijk dat de school bij de opmaak van het zorgplan ook rekening houdt met leerlingen die wegens ziekte vaak of langdurig afwezig zijn. Voor hen kan een aanpassing in het zorgcontinuüm nodig zijn. Op basis van deze beslissing wordt de nodige ondersteuning georganiseerd.

Ter inspiratie laten we hieronder zien hoe thuisscholen (waar de leerlingen ingeschreven zijn) zieke leerlingen een plaats kunnen geven in de organisatie van hun zorgbeleid.

Fase 0 - Brede basiszorg: De leerling is enkele dagen afwezig wegens ziekte

In deze fase stimuleert de leerkracht zoveel mogelijk de ontwikkeling van alle leerlingen, volgt hen systematisch op en werkt actief aan het verminderen van risicofactoren en aan het versterken van beschermende factoren. Hiervoor wordt vooral een beroep gedaan op de principes van de krachtige leeromgeving. In deze fase spreken we ook over remediëren en differentiëren.

De meeste leerlingen bouwen in een schooljaar wel enkele dagen afwezigheid wegens ziekte op. Er zijn kleine aandoeningen, kinderziektes, winterkwaaltjes. Deze leerlingen worden onder het principe van brede basiszorg door de klasleerkracht of de zorgleerkracht opgevolgd om eventuele leerachterstanden in te halen en bij te werken.

Fase 1 - Verhoogde zorg: De leerling is vaak of langdurig afwezig wegens ziekte maar blijft het gemeenschappelijk curriculum volgen

In de fase van verhoogde zorg worden op school- en klasniveau (leerlingbegeleider, leerkracht, zorgcoördinator) extra maatregelen (zoals remediëren, differentiëren, compenseren en dispensereren) genomen die ervoor zorgen dat de leerling met specifieke onderwijsbehoeften (SOB) het gemeenschappelijk curriculum (GC) kan blijven volgen.

Leerlingen die wegens ziekte vaak of langdurig (meer dan 21 kalenderdagen) afwezig zijn krijgen een plaats in fase 1. Voor deze leerlingen zal de school onderwijs op maat organiseren.

Dit gebeurt door het aanbieden van TOAH, Bednet en ondersteuning door de vrijwilligersorganisatie School & Ziekzijn. Deze mogelijkheden staan in het schoolreglement. De school stelt deze mogelijkheden ook expliciet aan de ouders voor wanneer het recht voor de leerling ontstaat. De thuisschool blijft verantwoordelijk voor de evaluatie en attestering van de leerling.

Fase 2 - Uitbreiding van zorg: De leerling is opgenomen in een ziekenhuis of preventorium maar blijft het gemeenschappelijk curriculum volgen in de daaraan verbonden Type 5-school

In de fase van uitbreiding van zorg krijgt het CLB een actievere rol. De CLB-medewerker onderzoekt wat de leerling met specifieke onderwijsbehoeften nodig heeft en wat de ondersteuningsbehoeften zijn van de leraren en de ouders. Het CLB stelt nadien eventueel een gemotiveerd verslag op waarin de nood aan uitbreiding van zorg, onder de vorm van ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk, gemotiveerd wordt. Deze leerling blijft wel het gemeenschappelijk curriculum volgen, met redelijke aanpassingen.

Zieke leerlingen in fase 2 van het zorgcontinuüm krijgen les in een school verbonden aan een preventorium, ziekenhuis of residentiële setting waar ze opgenomen zijn. De thuisschool zal in overleg met de Type 5-school de leerinhouden bepalen. De thuisschool blijft verantwoordelijk voor de evaluatie en de attestering op het einde van het schooljaar.

Fase 3 - Individueel aangepast curriculum: De leerling wijkt af van het gemeenschappelijk curriculum.

De leerling heeft een verslag, opgemaakt door het CLB, waardoor er kan afgeweken worden van het gemeenschappelijk curriculum. Er kan beslist worden om een individueel aangepast curriculum (IAC) op te starten of de overstap naar het buitengewoon onderwijs te maken.

De leerling volgt een IAC of geniet POAH. De school kan beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst en het CLB. Indien er in fase 2 en 3 nood is aan ondersteuning, kan een ondersteuningsnetwerk ingeschakeld worden. Bij AGODI, Agentschap voor Onderwijsdiensten, vind je een

overzicht van ondersteuningsnetwerken voor het Vlaams onderwijs.

4. De verschillende stakeholders en hun rol

Bij de opstart, de organisatie en de opvolging van een traject ter ondersteuning van een zieke leerling worden heel wat stakeholders betrokken. In dit deel overlopen we de belangrijkste, en geven we meteen enkele tips mee voor een goed verloop.

Directie en de leerlingenbegeleider

Het is de verantwoordelijkheid van de school om de ouders te informeren en initiatief te nemen om de ondersteuning te organiseren, aan te vragen en op te volgen. Indien een leerling vaak of langdurig ziek is, zal de directie of de leerlingenbegeleider het CLB hiervan op de hoogte brengen.

Kleuters jonger dan 5 jaar zijn niet leerplichtig. Toch worden ook de ouders van deze doelgroep over de onderwijsmogelijkheden geïnformeerd. Voor deze kinderen kan veelvuldige of langdurige afwezigheid wegens ziekte een grote impact op de verdere schoolloopbaan hebben.

Tips

ZORGBELEID

- Stel een zorgplan op voor zieke leerlingen (ook voor deze die slechts enkele dagen afwezig zijn). Neem zieke leerlingen mee op in het zorgcontinuüm.
- Controleer regelmatig de afwezigheden (ook deze wegens ziekte). Geef dit als opdracht aan de leerlingenbegeleider, zorgcoördinator of iemand van de leerlingenadministratie. Plan dit met een bepaalde frequentie in. Op die manier detecteer je leerlingen die anders door de mazen van het net glippen en zo de broodnodige ondersteuning mislopen.
- Duid een contactpersoon op school aan die het onderwijs voor zieke leerlingen organiseert en opvolgt. Vermeld deze persoon, samen met de regelgeving rond onderwijs voor zieke leerlingen, in het schoolreglement.
- Breng het CLB stelselmatig op de hoogte van langdurig en/of chronisch zieke leerlingen.
- Organiseer voor een zieke leerling een klassenraad/MDO waarop alle betrokkenen, ook de ouders en indien mogelijk de leerling, aanwezig zijn.
- Zet de afwezige leerling telkens weer op de agenda van de klassenraden en leerlingbesprekingen.

CONTACT MET DE OUDERS EN DE ZIEKE LEERLING

- Neem af en toe eens contact met de ouders en de zieke leerling zelf. Je betrokkenheid en bezorgdheid zullen hen heel veel deugd doen.
- Zorg dat de ouders en de leerlingen op de hoogte blijven van het reilen en zeilen in de school.

CONTACT MET DE KLASLEERKRACHT EN DE LEERKRACHTEN DIE DE ZIEKE LEERLING BEGELEIDEN

- Vraag na of alles goed verloopt.
- Informeer bij de leerkrachten of ze de situatie nog de baas kunnen. Ook voor hen kan het moeilijk zijn.

CONTACT MET DE ZIEKENHUISCHOOL

- Ook wanneer je leerling les volgt in de ziekenhuisschool, blijft de school verantwoordelijk. Goede communicatie is belangrijk.
- Zorg dat de ziekenhuisschool over het nodige materiaal beschikt.

Klasleerkracht

Wanneer een leerling wegens ziekte niet naar school kan, heeft dat niet alleen een enorme impact op de zieke leerling maar ook op de hele klas. 'Naar school gaan' maakt nu eenmaal deel uit van de leefwereld van een kind, ook als het ziek is.

Het zal je leerling en zijn ouders heel veel plezier doen, als je hem blijft betrekken bij het klasgebeuren. Als klasleerkracht ben je daarbij een belangrijke schakel in de organisatie van de onderwijsondersteuning.

Vergeet echter ook niet aan jezelf te denken. Zorg dat je iemand hebt bij wie je terecht kan als je het even moeilijk hebt. Staar je niet blind op wat je niet deed maar besef dat je leerling en zijn ouders je dankbaar zijn voor elk klein aandachtspunt.

Tips

CONTACT MET DE LEERLING

- Houd de notities bij.
- Vergeet de verjaardag niet.
- Laat eens weten wat jullie met de klas doen of gedaan hebben.
- Stuur een kaartje of enkele foto's van een klasuitstap.
- Bel regelmatig eens in (Bednet, Teams, Whatsapp, ...), gewoon om te vragen hoe het gaat.
- Bezorg het knutselmateriaal zodat de zieke leerling daarmee aan de slag kan.
- Doe ook iets rond de belangrijke dagen: grootoudersfeest, Sinterklaas, vaderdag en moederdag, 50-dagen, opendeurdag, bezinning, ...
- Geef taken, brieven, boeken, bundels, ... mee met broer of zus, een vriendje of vriendinnetje. Ga ook zelf eens langs.
- Duid in de klas een buddy aan. Dat kan de beste vriendin of vriend zijn. Of misschien is in jouw klas een beurtrol beter.
- Houd de bank van de afwezige leerling netjes.
- Heb oog voor eventuele klasgenoten die het moeilijk hebben met de afwezigheid van hun klasgenoot.

CONTACT MET DE OUDERS

- Maak af en toe tijd voor de ouders: "Hoe gaat het?". Een eenvoudig berichtje toont je bezorgdheid en betrokkenheid. Dat doet deugd.
- Vraag regelmatig hoe de ouders zich voelen bij de georganiseerde ondersteuning.
- Nodig de ouders uit bij overleg en betrek hen bij de beslissingen die jullie als school nemen.
- Maak afspraken rond de toetsen. Wacht daarmee niet tot enkele weken voor de proeven.
- Stel de ouders gerust.

VERWERKEN EN EVALUEREN VAN DE LEERSTOF

- Maak duidelijke afspraken met alle betrokkenen over de te kennen leerstof en de manier van evalueren.
- Controleer als de zieke leerling naar school terugkomt of alles bijgehouden werd, ook als er een leerkracht, Bednet of ziekenhuisonderwijs was. De uren zijn beperkt en misschien had men niet genoeg tijd om alles bij te werken.
- Wanneer een leerling een toets moet maken over leerstof die nog niet gegeven werd, kan je die als open-boek-toets geven. Stel de leerling gerust door te vermelden dat deze toets gewoon dient om te weten wat hij al goed of minder goed onder de knie heeft. Indien nodig zal geremedieerd worden.

CONTACT MET EXTERNE LEERKRACHTEN

- Houd contact met de leerkrachten die thuis lesgeven, in de ziekenhuisschool, ... Zorg dat ze alle materiaal hebben en op de hoogte zijn van de leerinhouden waar je in de klas mee bezig bent.
- Spreek met hen af welke leerstof zou moeten worden gezien.
- Vraag of het lukt.
- Toon begrip als bepaalde doelen niet gehaald worden.
- Spreek af hoe jullie communiceren.

Klassenraad – Multidisciplinair overleg

In het basisonderwijs wordt op het multidisciplinair overleg (MDO) de invulling van de ondersteuning, de leerinhouden en de leerdoelen voor de zieke leerling bepaald. Dit overleg wordt gehouden met de klastitularis, de directeur, de zorgleerkracht/de zorgcoördinator en een CLB-medewerker.

In het secundair onderwijs beslist de klassenraad over de invulling van het onderwijs voor de zieke leerling. Hij bepaalt welke vakken, leerinhouden, leerdoelen, evaluatiemethodes, ... aan de zieke leerling geboden worden. Indien nodig kan gekozen worden voor een individueel aangepast curriculum (IAC).

De klassenraad/MDO duidt een verantwoordelijke aan.

Dit kan bijvoorbeeld de klasleerkracht, leerlingenbegeleider of zoco, of de directeur zijn. Deze persoon is bereikbaar voor alle (ook externe) betrokkenen bij de begeleiding van de zieke leerling.

Centrum voor leerlingenbegeleiding

Het CLB zal vanuit zijn expertise als draaischijffunctie de school bijstaan bij het organiseren van ondersteuning voor de zieke leerling. Het is wenselijk om op de klassenraden ook de CLB-medewerker te betrekken. De **begeleidingsdomeinen van het CLB** zijn immers:

- Leren en studeren
- Onderwijsloopbaan
- Psychisch en sociaal functioneren
- Preventieve gezondheidszorg

Binnen elk domein kan de expertise van het CLB bijdragen tot een doordachte ondersteuning van de zieke leerling.

Indien relevante informatie over de leerling bij de behandelende arts moet worden opgevraagd, kan dit via de CLB-arts gebeuren. Spreek als CLB met de school af hoe ze het CLB kunnen betrekken bij de begeleiding en ondersteuning van zieke leerlingen.

Artsen en therapeuten

De behandelende artsen en therapeuten van de zieke leerlingen kunnen, liefst via de ouders, informatie geven over zaken die relevant zijn voor het schoolse gebeuren. Zoals hierboven al aangegeven, kan je hiervoor in het kader van beroepsgeheim en ambtsgeheim de hulp van het CLB en/of de CLB-arts inroepen.

De arts is er als eerste van op de hoogte dat een leerling wegens ziekte vaak of langdurig afwezig kan/zal zijn. Daarom is het wenselijk dat hij al bij de diagnose de impact op de schoolloopbaan probeert in te schatten. Hij kan de ouders informeren, doorverwijzen en de documenten voor de aanvraag van ondersteuning voor de zieke leerling zo vlug als mogelijk aan de ouders/de school bezorgen. Zo gaat geen kostbare tijd verloren en kan de school onmiddellijk aan de slag.

Info over ambtsgeheim, beroepsgeheim en discretieplicht: **Publicaties - 't Zitemzo**

Info over ziektebeelden: **Ziektebeelden: Een leerling met.. - Ziezon**

Tips

- Stel aanpassingen in de lestijden voor. Is een aangepast lesrooster aanbevolen?
- Geef duidelijk aan hoe belastend onderwijs voor de zieke leerling kan zijn. Wat mogen de school en de ouders verwachten?
- Geef aan of een leerling bijwerkingen van medicatie kan hebben waarmee de leerkracht tijdens de les rekening moet houden.
- Breng de school op de hoogte van de impact van de aandoening op het schoolgebeuren.

TOAH-leerkracht, vrijwillige leerkracht, leerkracht in de ziekenhuisschool

Het is belangrijk dat ook de leerkrachten die bij de zieke leerling lesgeven elkaar en de klasleerkracht op de hoogte houden. Dit kan via mail, overleg, telefoon, agenda van de leerling, ...

Tips

PRAKTISCHE ORGANISATIE

- Klasziekaal ontwikkelde handige mapjes waarin iedereen rond het zieke kind kan werken.
- Wens je er eentje om een zieke leerling te begeleiden? Vraag het aan via klasziekaal@west-vlaanderen.be.

DE LEERSTOF

- Onderwijs bij zieke leerlingen is maatwerk, waarbij je rekening houdt met de toestand en de mogelijkheden van het kind. Pin je dus niet vast op wat je niet bereikte maar op wat wel lukte. Communiceer daarover ook met de thuischool en de ouders.
- Wanneer je merkt dat de schwing er bij de leerling wat uit is en het leren niet meer zo vlot, kan je de motivatie weer opkrikken met een klein knutselwerkje of een gezelschapspelletje.
- In het kader van structuur mag je van je leerling zeker verwachten dat de opgelegde taken gemaakt zijn en dat het leermateriaal klaarligt. Bekijk je leerling zo weinig mogelijk als een zieke leerling. De leerling is in de eerste plaats gewoon een kind dat misschien geen zin had om zijn werk te maken of te studeren voor een geplande toets. Houd natuurlijk wel rekening met de situatie van de leerling, maar dat zal je wel aanvoelen of horen van de ouders.

EMOTIONELE VERWERKING

- Als leerkracht bij zieke leerlingen ben je ook een stukje hulpverlener. Je komt in aanraking met de zorgen van een kind en zijn gezin. Zorg dat je zelf iemand hebt met wie je kan praten.
- Soms heeft de leerling een minder goede dag en kom je niet tot werken. Ook dat moet kunnen. Je leerling zal wellicht meer deugd gehad hebben van een goed gesprek. En de volgende keer doen jullie met hernieuwde moed verder.

5. Ondersteuningsmogelijkheden voor zieke leerlingen in Vlaanderen

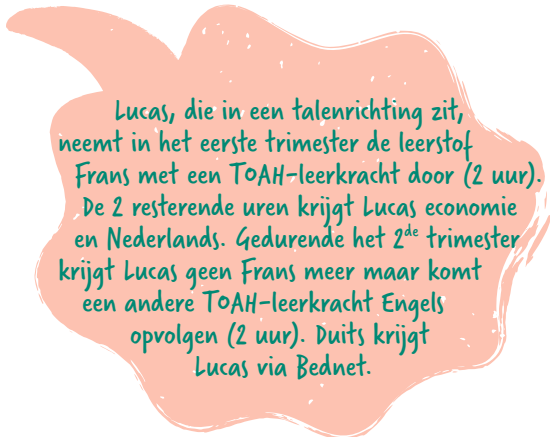
In het Vlaamse onderwijslandschap zijn er meerdere ondersteuningsmogelijkheden voor zieke leerlingen:

- Tijdelijk Onderwijs aan Huis (TOAH)
- Synchron internetonderwijs (in Vlaanderen georganiseerd door vzw Bednet)
- Onderwijsbegeleiding door vrijwillige leerkrachten van vzw School & Ziekzijn (S&Z)
- Ziekenhuisscholen (de Type 5-school) verbonden aan een ziekenhuis, preventorium of residentiële setting waar de leerling opgenomen is

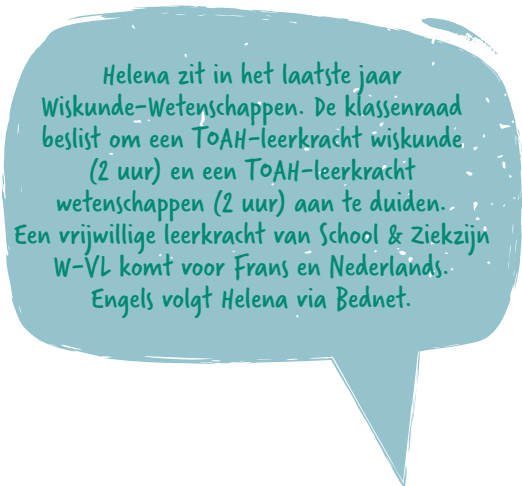
We laten jullie met elk van deze mogelijkheden uitgebreid kennismaken: wat houdt de ondersteuning in, voor wie is ze bedoeld, hoe moet je ze aanvragen, ...

TOAH, Bednet en School & Ziekzijn zijn gratis voor de ouders en de school.

TOAH, Bednet en School & Ziekzijn kunnen gecombineerd worden. Ook wanneer de leerling opgenomen is in de ziekenhuisschool, kan verdere of extra ondersteuning via Bednet en School & Ziekzijn. Onder bepaalde voorwaarden kunnen lessen in de ziekenhuisschool ook met TOAH gecombineerd worden.

Lucas, die in een talenrichting zit, neemt in het eerste trimester de leerstof Frans met een TOAH-leerkracht door (2 uur). De 2 resterende uren krijgt Lucas economie en Nederlands. Gedurende het 2de trimester krijgt Lucas geen Frans meer maar komt een andere TOAH-leerkracht Engels opvolgen (2 uur). Duits krijgt Lucas via Bednet.

Helena zit in het laatste jaar Wiskunde-Wetenschappen. De klassenraad beslist om een TOAH-leerkracht wiskunde (2 uur) en een TOAH-leerkracht wetenschappen (2 uur) aan te duiden. Een vrijwillige leerkracht van School & Ziekzijn W-VL komt voor Frans en Nederlands. Engels volgt Helena via Bednet.

Laury verblijft elke 2 weken in een ziekenhuis met Type 5-school. Ze krijgt de ene week les in de ziekenhuisschool en volgt de andere week TOAH.

Onderwijsmogelijkheden voor zieke leerlingen in een notendop

	TOAH	Bednet	School & Ziekszijn	Ziekenhuisschool
Wat?	Een bezoldigde leerkracht, aangesteld door de thuischool, geeft les bij de zieke leerling	De afwezige leerling volgt online, samen met de klasgenoten, de les	Een vrijwillige leerkracht geeft les aan de zieke leerling	De leerling die opgenomen is in een ziekenhuis of K-dienst met een Type 5-school krijgt les in de ziekenhuisschool
Hoe aanvragen?	Via de school	www.bednet.be	telefonisch: 0487 / 28 02 12 en 0487 / 28 02 13 digitaal: westvlaanderen@s-z.be	Wordt geregeld bij de ziekenhuisopname
Website		www.bednet.be	www.s-zwest-vlaanderen.be (klik op West-Vlaanderen)	
Voor wie?	Kleuter, lager en secundair	Kleuter (vanaf 5jaar), lager en secundair	Kleuter, lager en secundair	Kleuter, lager en secundair
Waar?	- Thuis bij de leerling of waar de leerling verblijft. - Niet in een ziekenhuis met type 5-school - Niet op school - Voor chronisch zieke leerlingen kan het buiten de lesuren op school	Van thuis maar ook vanuit het ziekenhuis, revalidatiecentrum, kinderpsychiatrie, ...	Thuis, op school, in het ziekenhuis, ...	In de ziekenhuisschool verbonden aan het ziekenhuis waar de leerling is opgenomen
Voorwaarden	Ingeschreven als regelmatige leerling in het basis- of secundair onderwijs Voorschrift van de dokter			Opgenomen zijn in het ziekenhuis dat aan de Type 5-school verbonden is
Hoe vaak?	4 lesuren per week of per 9 halve dagen afwezigheid	Te bespreken, enkel als er les is in de klas	Te bespreken	Afhankelijk van de ziekenhuisschool en het te volgen behandelingsprogramma van de leerling
Wanneer kan gestart worden?	Langdurig ziek: 3 weken wachttijd chronisch ziek: 4 uur Telkens bij opbouw van 9 halve dagen afwezigheid	Zo snel mogelijk	Na vastleggen afspraken inclusief didactische middelen	
Kostprijs	Gratis voor ouders en thuischool!			
	TOAH, Bednet en School & Ziekszijn kunnen gecombineerd worden volgens de behoefte van de zieke leerling. Ook wanneer de leerling op doktersvoorschrift niet voltijds naar school gaat, kunnen deze ondersteuningsmogelijkheden aangevraagd/verdergezet worden.			

Wie kan aanspraak maken op onderwijsondersteuning?

De onderwijsondersteunende maatregelen zijn bedoeld voor alle zieke leerlingen met een medisch afwezigheidsattest die ingeschreven zijn in een door de Vlaamse Overheid gefinancierde of gesubsidieerde school, ongeacht of het om een fysieke of een psychische aandoening gaat. Ook slachtoffers van een (verkeers)ongeval en tienermoeders in zwangerschapsrust komen bijvoorbeeld in aanmerking.

Om van de onderwijsondersteuning te kunnen genieten, hoef je niet te wachten op de resultaten van medische onderzoeken. De diagnose moet bij de aanvraag niet vermeld worden. Indien de leerling wegens ziekte langdurig of vaak afwezig is, komt ook de periode van onderzoeken in aanmerking voor het berekenen van het recht op onderwijs of het opstarten van ondersteuning.

Tijdelijk Onderwijs aan Huis

- Voor leerlingen gewoon en buitengewoon basisonderwijs (kleuter en lager)
- Voor leerlingen gewoon en buitengewoon secundair onderwijs

In het secundair onderwijs kan TOAH niet:

- In het voltijds secundair onderwijs: de voorbereidende leerjaren op het hoger onderwijs van de 3de graad ASO en KSO, de Se-n-Se TSO en KSO en verpleegkunde HBO
- Het deeltijds beroepssecundair onderwijs
- De alternerende beroepsopleiding in het buitengewoon secundair onderwijs

Bednet

- Vanaf 5 jaar
- In kleuter-, lager en secundair onderwijs (alle types en richtingen)

School & Zieklzijn

- Voor leerlingen uit basis- en secundair onderwijs

Ziekenhuisschool – Type 5-school

Het Type 5-onderwijs is bedoeld voor leerlingen die opgenomen zijn in het ziekenhuis, preventorium of een residentiële setting waaraan de school verbonden is. Zonder opname kan een leerling niet ingeschreven worden.

Waaruit bestaat de onderwijsondersteuning?

Tijdelijk Onderwijs aan Huis

Een bezoldigde leerkracht, verbonden aan de thuishschool, komt bij de zieke leerling thuis lesgeven. Dat kan de eigen klasleerkracht zijn of een leerkracht die de school speciaal aanstelt.

Meer info:

Omsendbrief BaO en BuBaO: omsendbrief BaO/97/5 van 17/06/1997 (vlaanderen.be)

Omsendbrief SO: omsendbrief SO/2005/05 van 22/07/2005 (vlaanderen.be)

Omsendbrief BUSO: omsendbrief SO/2005/06 (BUSO) van 22/07/2005 (vlaanderen.be)

Wet: Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het onderwijs aan huis voor zieke kinderen en jongeren (vlaanderen.be)

Vzw Bednet (Synchron internetonderwijs)

Via Bednet volgen afwezige leerlingen online les, samen met hun klasgenoten. Ze blijven bij met de leerstof en blijven deel uitmaken van de klasgroep.

- De leerling heeft contact met de klasgenoten.
- Het online les volgen via de Bednet-klasset is een videobellen-systeem zoals Zoom of Teams maar met heel wat extra's:
 - Beweegbare camera: de Bednetter kan van thuis uit rondkijken in de klas en inzoomen op het bord
 - Speciale microfoon: de Bednetter hoort alles wat in de klas gezegd wordt
 - Bednet-klasset: de Bednetter 'zit mee' in de klas, is zichtbaar aanwezig
 - Leerkracht: kan gewoon lesgeven, in gesprek gaan, rondlopen, dingen tonen, ... zoals altijd
- Het Bednet-materiaal is eenvoudig en gebruiksvriendelijk. Met technische vragen kan je tijdens de lessen altijd terecht bij de helpdesk.

Meer info: **Bednet, synchron internetonderwijs**

Vzw School & Ziekzijn

Vrijwillige, pedagogisch geschoolde leerkrachten van School & Ziekzijn bieden onderwijsbegeleiding aan kinderen en jongeren die wegens ziekte, ongeval of heelkundige ingreep de lessen op school niet kunnen bijwonen. Bijkomende voorwaarde is dat een schools traject met schoolse leerdoelen gevolgd kan worden.

- S&Z kan zonder wachttijd opgestart worden, in tegenstelling tot TOAH en Bednet).
- S&Z kan ondersteunen op zelfstandige basis of in samenwerking met TOAH + Bednet.
- Wanneer voor een leerling wegens bepaalde omstandigheden of regelgeving TOAH en/of Bednet niet mogelijk is, kan eventueel (niet altijd) op S&Z beroep gedaan worden.
- Begeleiding gebeurt thuis, in uitzonderlijke omstandigheden op school en in het ziekenhuis.

Meer info:

**School & Ziekzijn
Vlaanderen**

**School & Ziekzijn
West-Vlaanderen**

Type 5-school (ziekenhuisschool)

De zieke leerling krijgt les in een school verbonden aan een preventorium, ziekenhuis of residentiële setting gedurende de opname.

In West-Vlaanderen zijn er diverse ziekenhuisscholen:

- **BaZ:** De Haan (preventorium), Kortrijk, Brugge, Roeselare en Ieper (K-diensten)
- **Zeelyceum:** De Haan (preventorium), Kortrijk en Brugge (K-diensten)
- **Twoape:** Pittem, Roeselare en Ieper (K-diensten)

Hoe kan je de onderwijsondersteuning aanvragen?

Tijdelijk Onderwijs aan Huis

Wie vraagt aan?

De ouders vragen TOAH op de thuischool aan. Ook de voogd of de directie van een instelling kunnen de aanvraag ondertekenen. De documenten voor langdurig ziek kunnen door de huisarts ondertekend worden. De documenten voor chronisch zieke leerlingen moeten door een geneesheer-specialist ondertekend worden.

Hoe vraag je aan?

De ouders bezorgen het aanvraagdocument, dat door henzelf en de arts ingevuld en ondertekend werd, aan de school die hiermee aan de slag gaat.

Aanvraagdocument TOAH BaO langdurig en chronisch ziek:

[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestanden/11552.docx](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/11552.docx)

Aanvraagdocument TOAH SO voor wie langdurig ziek is

[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestanden/5020.docx](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/5020.docx)

Aanvraagdocument TOAH SO chronisch ziek:

[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestanden/5021.docx](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/5021.docx)

Bednet

Wie vraagt aan?

Iedereen die betrokken is bij de zieke leerling kan een aanvraag indienen:

- De thuischool (leerkracht, leerlingenbegeleider, zorgleerkracht, directeur, CLB-medewerker, ...)
- De leerling zelf, zijn ouder of wettelijke voogd
- De arts, therapeut, ziekenhuisschool, ondersteuners, revalidatiecentrum, ...

Hoe vraag je aan?

Via de website: www.bednet.be

De aanvraag wordt in overleg met alle betrokkenen beoordeeld om dan een definitieve beslissing te nemen.

School & Ziekzijn

Wie vraagt aan?

De ouder, leerling, zorgcoördinator, leerlingenbegeleider, CLB-medewerker, directie, arts kan een aanvraag tot begeleiding indienen. De dossierverantwoordelijke zal na contact met de ouders en de thuischool beslissen of een traject opgestart kan worden.

Hoe vraag je aan?

- Telefonisch: 0487/28 02 12 of 0487/28 02 13
- Per mail: **westvlaanderen@s-z.be**
- Het aanvraagformulier op de website aanvullen:
www.s-z-westvlaanderen.be

Dien de aanvraag in bij de afdeling van School & Ziekzijn waar de leerling woont, ook als die in een andere provincie naar school gaat.

De begeleiding is gratis binnen een actieradius van 25 km van de leerling thuis naar de vrijwillige lesgever.

Wie betaalt de onderwijsondersteuning?

Alle ondersteuning is gratis voor zowel de ouders als de school.

6. Les in de ziekenhuisschool

Een leerling kan opgenomen zijn in een ziekenhuis, preventorium of residentiële setting waar ziekenhuisonderwijs wordt georganiseerd. Dit zijn de Type 5-scholen van het buitengewoon onderwijs.

Soms verblijft een leerling in een K-dienst ('dienst met onderwijsbehoefte' in de kinderpsychiatrie) die ook in gesubsidieerde onderwijsbegeleiding voorziet.

Elke ziekenhuisschool heeft zijn eigen werking. Indien een leerling opgenomen is in een ziekenhuis met ziekenhuisschool raden we aan de website van deze school te bekijken en indien nodig contact te nemen.

Samenwerking met de thuischool

De leerling die les volgt in de Type 5-school blijft in de thuischool ingeschreven. Daarom zal de thuischool de Type 5-school bijstaan bij de organisatie van een zinvol onderwijsaanbod. Informatie over o.a. de gebruikte handboeken, mogelijke aandachtspunten voor de leerling, het programma, leerdoelen, ... worden door de thuischool aan de betrokken medewerkers van de ziekenhuisschool bezorgd.

Indien de leerling tussen twee behandelingen of tijdens een herstelperiode na de opname niet naar school kan, zal de thuischool aansluitend een ander passend onderwijsaanbod organiseren.

Dit gebeurt in overleg met de Type 5-school.

Hoe vaak krijgt de zieke leerling les?

De ziekenhuisschool biedt geïndividualiseerd onderwijs op maat aan. Daarbij wordt rekening gehouden met de toestand van de leerling en de therapiemomenten.

Hoe vaak les gegeven wordt, is afhankelijk van de setting waar de leerling verblijft en van zijn individuele mogelijkheden gedurende het traject.

Welk lessenpakket wordt gevolgd?

Het leerkrachtenteam werkt in nauw overleg samen met de zorgprofessionals, thuischolen en centra voor leerlingenbegeleiding om geïndividualiseerde handelingsplannen en onderwijs op maat aan te bieden.

Leerinhouden en leerplandoelstellingen worden gegeven en nagestreefd in overleg met de thuischool. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met de schoolboeken van de thuischool. Daarom is het belangrijk dat de thuischolen zo vlug mogelijk het materiaal aan de ziekenhuisschool bezorgen.

Attestering en evaluatie

De meeste ziekenhuisscholen hebben niet de bevoegdheid om de leerling te attesteren. Dit blijft de verantwoordelijkheid van de thuischool.

Kan je de ziekenhuisschool combineren met de andere onderwijsmogelijkheden?

Bednet

Ook in het ziekenhuis kan de les via Bednet gevolgd worden. Neem daarvoor contact met Bednet, de ziekenhuisschool of je thuischool.

School & Ziekzijn

De vrijwillige leerkrachten van S&Z geven ook les in het ziekenhuis als dit in te passen is in het les- en therapieschema.

De dossierverantwoordelijke van S&Z neemt na de aanvraag contact met de ouders, de thuischool en de ziekenhuisschool.

TOAH

TOAH-lessen mogen nooit in de ziekenhuisschool doorgaan. In sommige gevallen kunnen de lessen in de ziekenhuisschool echter wel gecombineerd worden met TOAH als die thuis kunnen doorgaan. Het is aan de betrokken begeleiders om de haalbaarheid vooral voor de zieke leerling te bekijken.

De leerling is op weekbasis minder dan halftijds in een Type 5-school opgenomen.

De thuischool blijft verplicht om TOAH in te richten. De lessen, door de thuischool georganiseerd, mogen echter niet doorgaan in de instelling waar de leerling opgenomen is. In overleg met de ouders worden met de thuischool en de begeleidende leerkracht duidelijke afspraken gemaakt over de momenten waarop TOAH gegeven wordt.

De leerling is op weekbasis meer dan halftijds in een instelling met Type 5-school opgenomen.

De thuischool is niet meer verplicht om TOAH in te richten. Dit betekent dat de thuischool de keuze heeft:

- De thuischool organiseert geen TOAH.
- Het recht op TOAH wordt verder voorzien en effectief door de thuischool georganiseerd. TOAH mag echter niet doorgaan in het ziekenhuis waaraan de Type 5-school verbonden is maar moet achteraf op de verblijfplaats van de leerling thuis (of op school buiten de reguliere lestijden) georganiseerd worden.

Indien de thuischool beslist om TOAH te organiseren voor een chronisch of langdurig zieke leerling die opgenomen is, tellen de opnamedagen in het ziekenhuis mee voor de bepaling van het aantal TOAH-uren.

De bovenvermelde regelgeving is enkel van toepassing voor leerlingen die opgenomen zijn in een ziekenhuis met Type 5-school. Indien de leerling opgenomen is in een regionaal ziekenhuis zonder erkende ziekenhuisschool, mogen de TOAH-lessen daar, na overleg met artsen en verpleegkundigen, doorgaan.

Indien het regionaal ziekenhuis op eigen initiatief leerkrachten aanwerft en lessen aan de patiënten aanbiedt, zonder aan een ziekenhuisschool verbonden te zijn, moet met deze lessen geen rekening gehouden worden in het kader van de regelgeving rond TOAH.

Ziekenhuisonderwijs in West-Vlaanderen

In de Provincie West-Vlaanderen zijn drie ziekenhuisscholen, elk met hun eigen vestigingsplaatsen.

Basisonderwijs

Basisschool aan zee: **Basisschool Aan Zee – BAZ De Haan – LUKAS Assebroek – KORBEEL Kortrijk**

- BAZ De Haan
- Lukas Assebroek
- Korbeel Kortrijk
- Twoape Ieper
- Twoape Roeselare

Secundair onderwijs

Zeelyceum: **Zeelyceum | Ziekenhuisschool**

- Campus De Haan: **Campus De Haan | Zeelyceum**
- Campus K-dienst Brugge: **Campus K-dienst Brugge | Zeelyceum**
- Campus K-dienst Kortrijk: **Campus K-dienst Kortrijk | Zeelyceum**

- Campus K-dienst Pittem: **Campus K-dienst Pittem | Zeelyceum**

Twoape: **TWOAPE | Impact (scholengroepimpact.be)**

- Twoape Ieper
- Twoape Roeselare
- Twoape Pittem

Breng je graag een virtueel bezoekje aan het Zeelyceum in De Haan? Dit filmpje geeft een mooi beeld van hoe het er in de ziekenhuisschool aan toe gaat:

www.youtube.com/watch?v=y1dbbrfekAM&feature=emb_rel_end

West-Vlaamse kinderen worden echter niet altijd binnen de provinciegrenzen behandeld en opgenomen. In Vlaanderen wordt in onderstaande ziekenhuizen onderwijs in de Type 5-school aangeboden:

www.vlaanderen.be/onderwijs-en-vorming/ondersteuning/onderwijs-voor-leerlingen-met-specifieke-noden/onderwijs-voor-langdurig-zieke-leerlingen

7. Afwezigheden en attesten

Afwezigheden bijhouden en wettigen

De aan- en afwezigheden van de leerling worden in de school nauwkeurig bijgehouden.

Wanneer een leerling om een of andere reden afwezig is, moet ook, via bepaalde codes, aangegeven worden waarom die leerling afwezig was. De exacte reden moet dan ook met de nodige attesten bewezen worden om als een gewettigde afwezigheid erkend te worden.

Een leerling die wegens ziekte afwezig is en een doktersbriefje of ziektebriefje van de ouders aan de school bezorgt, krijgt een Z-code. Een leerling die omwille van moederschapsrust afwezig is, krijgt een R-code.

De telling van deze codes zijn belangrijk bij het bepalen van het aantal uren tijdelijk onderwijs aan huis waarvoor de leerling in aanmerking komt. Minder dan een halve dag afwezigheid geeft geen recht op TOAH.

Elias heeft omwille van een medische aandoening de toestemming om elke dag pas om 10u op school te zijn en om 15u de school te verlaten. Je kan met deze afwezigheden geen rekening houden om TOAH-uren aan te vragen.

Codes te gebruiken bij afwezigheid leerlingen:

Registratie afwezigheden in Discimus: codes - AgODi - Agentschap voor Onderwijsdiensten

Doktersbriefje nodig?

Heb je een doktersbriefje nodig voor de school? | Vlaanderen.be

Attesten voor zieke leerlingen

AANVRAAGFORMULIER TOAH

Dit formulier dient om TOAH aan te vragen.

ATTEST CHRONISCH ZIEK

Wanneer een bepaald chronisch ziektebeeld leidt tot verschillende afwezigheden zonder dat een doktersconsultatie noodzakelijk is (zoals migraine of astma), kan in samenspraak met de CLB-arts, de ouder en de behandelende geneesheer één medisch attest volstaan om de afwezigheden te wettigen.

Wanneer een afwezigheid om deze reden zich dan effectief voordoet, volstaat een attest van de ouder van de chronisch zieke leerling. Het CLB beschikt daarvoor over de nodige standaarddocumenten.

Meer info bij het CLB van de school.

ATTEST ONDERWIJS TYPE 5

Voor de toelating van een leerling tot het Type 5 is een attest vereist dat uitgereikt is door de behandelende arts van de medische of psychiatrische voorziening of van het preventorium of door de directeur van de residentiële setting. Vroeger reikte de overheid hiervoor een model aan. Dit is niet meer het geval. Elke voorziening heeft hiervoor haar eigen documenten.

De volgende elementen zijn in het attest voor Type 5 opgenomen:

- Identificatiegegevens van de leerling: voornaam, achternaam, geboortedatum, adres
- Identificatiegegevens van de ouders: voornaam, achternaam en adres
- Identificatiegegevens van de school voor gewoon of buitengewoon onderwijs waar de leerling ingeschreven is: naam, adres en instellingsnummer, met inbegrip van het studieaanbod dat de leerling er volgt
- De identificatiegegevens van de voorziening waar onderwijs van Type 5 aangeboden wordt: naam, adres en instellingsnummer, en voor- en achternaam van de behandelende arts van de medische of psychiatrische voorziening, van het preventorium of van de directeur van de residentiële setting
- De datum van de ondertekening van het attest, de ingangsdatum van het attest en de handtekening van de behandelende arts of directeur

- De motivering:
 - Als de medische, psychiatrische of residentiële opvang of begeleiding niet toelaat dat het kind of de jongere voltijds in een school voor gewoon of buitengewoon onderwijs de lessen kan volgen
 - Als het kind of de jongere behoefte heeft aan een individueel of geïndividualiseerd aanbod dat in een residentiële omgeving moet worden gegeven

Het attest is bestemd voor de directeur van de Type 5-school, ter staving van de inschrijving. Het wordt aan het leerlingendossier toegevoegd.

Omzendbrief BaO/2007/02 van 10/05/2007
(vlaanderen.be)

8. Wat als de geboden ondersteuning niet voldoende is?

Voor sommige leerlingen zal het, ondanks alle geboden ondersteuning, niet mogelijk zijn om de vooropgestelde leerdoelen te behalen. In overleg met alle betrokkenen zal de klassenraad nadenken over te nemen maatregelen. Indien mogelijk betrek je ook de zieke leerling bij het gesprek.

Bij het nemen van deze, vaak ingrijpende beslissingen is het belangrijk om rekening te houden met de huidige en de te verwachten situatie van de leerling, zowel medisch, cognitief als emotioneel.

Hieronder gaan we in op enkele mogelijkheden.

STICORDI-maatregelen

STICORDI-maatregelen zijn 'onderwijskundige maatregelen die in een onderwijsaanbod genomen worden, gericht op kwalitatief goed onderwijs met de bedoeling de (negatieve) gevolgen van leerproblemen in te perken en de slaagkansen van leerlingen te vergroten' (Coppin, Halsberghe, Herzele, & Van Den Steen, z.j.).

STICORDI staat voor Stimuleren, Compenseren, Remediëren en Dispenseren.

- **Stimulerende maatregelen:** maatregelen die de inzet en motivatie van leerlingen om te leren vergroten
- **Remediërende maatregelen:** maatregelen die het probleem op een directe manier aanpakken door instructie en het aanleren van strategieën
- **Compenserende maatregelen:** maatregelen die belemmeringen om goed te leren verminderen en/of opheffen
- **Dispenserende maatregelen:** maatregelen die de leerling vrijstellen van bepaalde activiteiten, vakonderdelen, vakken of doelen en waarbij men die activiteiten e.d. vervangt door evenwaardige activiteiten en doelen

Binnen het onderwijs zorgen deze aanpassingen ervoor dat kinderen met of zonder beperking de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben om effectief aan het gewoon onderwijs deel te nemen.

Ten onrechte wordt vaak gesteld dat STICORDI-maatregelen enkel van toepassing zijn op leerlingen met een officieel vastgestelde beperking. Alle leerlingen die (tijdelijk) moeilijkheden ervaren bij het leren en daardoor beperkt

worden in de participatie aan het onderwijsgebeuren, kunnen nood hebben aan STICORDI-maatregelen. Deze kunnen dus zeker ook toegepast worden indien een leerling langdurig of chronisch ziek is en daardoor vaak of langdurig van school afwezig is.

Bron: **GO!_Visietekst_Sticordi_DEF.pdf (g-o.be)**

Jaar overdoen, van richting veranderen, ...

Jongeren die wegens ziekte vaak of langdurig van school afwezig zijn, kunnen het, zelfs met ondersteuning, vaak moeilijk hebben. Voor sommigen zal het niet lukken om tegen het eind van het schooljaar de beoogde doelen te bereiken. De leerling, uit medelijden, zomaar naar het volgende jaar laten overgaan, is geen oplossing en verschuift de problemen.

Het blijft belangrijk om de leerling gedurende het schooljaar te evalueren en op het eind van het schooljaar soms moeilijke, moedige maar noodzakelijke en doordachte beslissingen te nemen.

De geboden ondersteuning is zeker niet nutteloos geweest. De onderwijsstructuur, de band met leren en school werd niet doorgeknipt en de instap terug naar school zal vaak vlotter gebeuren dan wanneer er geen aanbod was.

Jaar spreiden

Voor sommige leerlingen kan het spreiden van de leerstof over 2 jaar een oplossing bieden.

Individueel aangepast curriculum

Een IAC is een leerprogramma op maat van een leerling met een verslag voor toegang tot buitengewoon onderwijs. De leerling is niet ingeschreven in het buitengewoon onderwijs, maar wel in het gewoon onderwijs.

Het aangepaste leerprogramma bevat leerdoelen op maat van de leerling. De klassenraad kiest deze doelen, in afstemming met de ouders en waar mogelijk ook met de leerling en met het CLB of met andere externe ondersteuners.

Op afgesproken tijdstippen en wanneer nodig worden de doelen van het IAC bijgesteld. Dit gebeurt na evaluatie van de vooropgestelde doelen.

Individueel aangepast curriculum (IAC) en studiebekrachtiging - Onderwijsinspectie

Diploma behalen voor de examencommissie

Indien geen enkele school of richting nog een oplossing is, hoeft men het behalen van een diploma nog niet op te geven. Je kan dan opteren om examens via de examencommissie af te leggen.

Ook dan is ondersteuning via een thuischool nodig. De examencommissie is immers een toetsorganisatie van de Vlaamse Overheid maar geen school. Je hebt geen statuut van leerling of student, krijgt geen les en voldoet dus niet aan de leerplicht als je enkel maar je examens aflegt.

Examencommissie secundair onderwijs

9. Trajecten tegen vroegtijdig schoolverlaten

In het kader van jongeren met psychische problemen zijn heel wat initiatieven die een tijdelijke of permanente aanvulling of vervanging voor het onderwijs kunnen zijn. Soms kan dit gebeuren in combinatie met de onderwijsmogelijkheden voor zieke leerlingen.

Deze voorzieningen hebben een werking voor alle leerlingen, ziek zijn is geen voorwaarde.

Het is aan de klassenraad, het CLB en de ouders om in gezamenlijk overleg daarover beslissingen te nemen.

Al deze trajecten hebben tot doel het vroegtijdig schoolverlaten proberen te voorkomen.

Schoolexterne trajecten basis- en secundair onderwijs

Soms lukt het niet voor de school om moeilijkheden van een leerling, een klas of een groep leerlingen alleen aan te pakken. Scholen kunnen in overleg met het CLB beroep doen op schoolexterne initiatieven.

Het aanbod van schoolexterne initiatieven kan gericht zijn op:

- individuele begeleiding van de leerling
- klaswerking, groepsdynamica
- leerkracht en/of schoolondersteuning
- dagbesteding
- inbouwen van een rustperiode

Samen tegen schooluitval-wvl. - Schoolexterne trajecten - basisonderwijs

Samen tegen schooluitval-wvl. - Schoolexterne trajecten. secundair onderwijs

NAFT-trajecten

Een naadloos flexibel traject (NAFT) is er voor jongeren die wegens pedagogische, juridische, sociale of persoonlijke redenen binnen het secundair onderwijs uit de boot dreigen te vallen.

De problematiek van deze jongeren gaat in een aantal gevallen gepaard met spijbelgedrag, moeilijke thuissituaties, delinquent gedrag en/of psychiatrische problemen bij de jongere, maar dit is zeker niet voor elke jongere het geval.

Samen tegen schooluitval-wvl. - NAFT

Transitietrajecten

Transitietrajecten zijn trajecten voor leerlingen in de tweede en derde graad van het beroepssecundair onderwijs die door de school geïdentificeerd worden als potentieel vroegtijdige schoolverlaters. Hiermee wordt gemikt op jongeren die schoolmoe zijn en die het allicht moeilijk zullen hebben om een duurzame schoolloopbaan te vervolgen.

Samen tegen schooluitval-wvl. - Transitietrajecten

ROTS (regionaal overleg tegen schooluitval)

ROTS biedt casuïstieke ondersteuning voor de centra voor leerlingenbegeleiding en jeugdhulp bij vastgelopen, complexe (schoolse) trajecten.

Deze ondersteuning kan via een consult en/of een overlegtafel aangeboden worden.

Samen tegen schooluitval-wvl. - ROTS

Zorgboerderijen

Op een zorgboerderij kan de leerling taken uitvoeren met dieren of planten. De zorgboer helpt hierbij en houdt rekening met wat de leerling aankan.

Er zijn verschillende soorten zorgboerderijen: een hondenopvang, een kinderboerderij, een bedrijf waar planten worden gekweekt of dieren worden gehouden, een ezelboerderij, ...

Je spreekt af met de zorgboer hoe vaak en op welke dagen je naar de zorgboerderij gaat.

De meeste zorgboerderijen bieden enkel dagbesteding. Op sommige zorgboerderijen kan je ook logeren of zelfs wonen.

Zorgboerderijen (zorgboerderijenvlaanderen.be)

10. Andere vormen van thuisonderwijs

Om duidelijkheid te scheppen, vermelden we hier ook de andere systemen/termen waarmee TOAH (Tijdelijk Onderwijs aan Huis) vaak verward wordt.

Permanent Onderwijs aan Huis (POAH)

Binnen de regelgeving bestaat de mogelijkheid tot POAH. Ook deze leerlingen hebben recht op 4 uur onderwijs.

Voor wie is permanent onderwijs bedoeld?

Kinderen die ingevolge hun handicap niet in staat zijn om onderwijs te volgen in de setting van het buitengewoon onderwijs, maar wel onderwijs mogen volgen, hebben onder bepaalde voorwaarden recht op 4 lestijden Permanent Onderwijs aan Huis.

Omzendbrief permanent onderwijs aan huis:

Basisonderwijs: **Omsendbrief BaO/97/5 van 17/06/1997 (vlaanderen.be)**

Secundair onderwijs: **Omsendbrief SO/2005/05 van 22/07/2005 (vlaanderen.be)**

Info voor ouders: **Permanent Onderwijs aan Huis - voor ouders (vlaanderen.be)**

Huisonderwijs

Huisonderwijs is wanneer ouders beslissen om hun leerplichtige kinderen niet naar school te sturen, maar hen zelf onderwijs te geven. Dit heeft niets met onderwijs voor zieke leerlingen te maken. Hiervoor is geen ondersteuning vanuit de overheid voorzien.

Meer info: Huisonderwijs: **Hoe organiseer ik huisonderwijs? - voor ouders (vlaanderen.be)**

11. Mijn kind valt uit de boot

Heb je als ouder het gevoel dat de school meer voor je zieke kind zou kunnen doen? Ga altijd eerst in gesprek met de thuischool. Deze is verantwoordelijk voor alle leerlingen, ook voor een leerling die wegens ziekte vaak of langdurig afwezig is.

Vind je op de school geen gehoor ga dan te rade bij:

- Het CLB waar de school aan verbonden is; dit kan je terug vinden in het schoolreglement of via **Onderwijskiezer**

- Het Kinderrechtencommissariaat:
Telefoon Klachtenlijn: 0800-20 808
klachtenlijn@kinderrechten.be
www.kinderrechten.be

- Klachtenmeldpunt Onderwijs en vorming:
 Contact Onderwijs en Vorming (vlaanderen.be)

12. Waar vind ik meer informatie?

Klasziekaal, het steunpunt onderwijs voor zieke leerlingen Provincie West-Vlaanderen

W: **Klasziekaal | Provincie West-Vlaanderen (west-vlaanderen.be)**

M: **klasziekaal@westvlaanderen.be**

T: 050/40 70 07

Vzw Bednet

W: **www.bednet.be**

Regioconsulent Zuid-West-Vlaanderen:

Melissa Claeys: **melissa.claeys@bednet.be**

Regioconsulent Noord-West-Vlaanderen:

Maarten Vion: **maarten.vion@bednet.be**

Vzw School & Ziekzijn

W: **www.s-z-westvlaanderen.be**

M: **westvlaanderen@s-z.be**

T: 0487/28 02 12 of 0487/28 02 13 (Marleen Willaert)

PoZiLiV

PoZiLiV is een letterwoord dat staat voor Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen In Vlaanderen. Het is een door het Vlaams Agentschap Onderwijs erkend platform waarin alle spelers die onderwijs voor zieke leerlingen mogelijk maken, verenigd zijn.

Meer info: **Home | PoZiLiV (onderwijsvoorziekekinderen.be)**

Netwerk Samen tegen Schooluitval

NSTS heeft tot doel elke jongere tot aan de meet te krijgen.
Hierbij staat de dialoog tussen alle actoren centraal
Contactpersoon: Annick Steyt

W: www.samentegenschooluitval-wvl.be

M: annick.steyt@samentegenschooluitval-wvl.be

T: 0499/88 66 93

CLB

Elke erkende school in Vlaanderen werkt samen met een centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB).

W: **Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) - voor ouders** (vlaanderen.be)

Regelgeving AGODI

Omzendbrief TOAH en POAH BaO

omzendbrief BaO/97/5 van 17/06/1997

(vlaanderen.be)

Omzendbrief TOAH en POAH SO

omzendbrief SO/2005/05 van 22/07/2005

(vlaanderen.be)

Omzendbrief TOAH en POAH BUSO

omzendbrief SO/2005/06(BUSO) van 22/07/2005

(vlaanderen.be)

Omzendbrief SIO

omzendbrief NO/2015/01 van 26/08/2015

(vlaanderen.be)

Info voor ouders:

TOAH: **Tijdelijk Onderwijs aan Huis - voor ouders**

(vlaanderen.be)

POAH: **Permanent onderwijs aan huis - voor**

ouders (vlaanderen.be)

Interessant materiaal uit Nederland

Zorgeloos naar school:

Ons aanbod: Zorgeloos naar school

ALLE KINDEREN EN JONGEREN MET EEN CHRONISCHE
AANDOENING ZORGELOOS NAAR SCHOOL

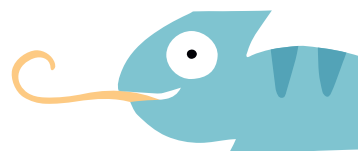
Ziezon:

www.ziezon.nl

Op de website van het Netwerk Ziezon vind je informatie en het laatste nieuws over ziek zijn en onderwijs.

Op de site is veel praktische informatie te vinden over de onderwijsondersteuning aan zieke leerlingen. Daarnaast kan je er brochures downloaden over verschillende ziektebeelden met informatie over de gevolgen van deze ziektes voor het leerproces en concrete aandachtspunten voor school en leraar.

Ziezon vult ook de **Onderwijsdatabank** aan met actuele informatie omtrent ziek zijn en onderwijs.

Bijlage 1:

Checklist voor de organisatie van onderwijs voor zieke leerlingen

Deze checklist kan op school gebruikt worden als handleiding bij de organisatie van onderwijsondersteunende maatregelen voor zieke leerlingen

Vaststelling van het recht

DE LEERLING IS INGESCHREVEN IN EEN VLAAMSE ERKENDE SCHOOL

- ☐ Het kleuteronderwijs
- ☐ Het basisonderwijs
- ☐ Het voltijds secundair onderwijs (+7 BSO)

DE AARD VAN DE AANDOENING *(De aandoening moet bij de aanvraag niet vermeld worden. Een diagnose is niet vereist.)*

- ☐ Fysiek
- ☐ Psychisch
- ☐ (Verkeers)ongeval
- ☐ Zwangerschap en/of moederschaprust

DUUR VAN AFWEZIGHEID OP SCHOOL

- ☐ Langdurige ziekte of ongeval
- De leerling is meer dan 21 kalenderdagen (weekends en vakantiedagen meegerekend) ononderbroken afwezig wegens ziekte of ongeval.
- De leerling is – na een ononderbroken afwezigheid van 21 kalenderdagen – wegens ziekte of ongeval op weekbasis minder dan halftijds aanwezig.
- ☐ Chronisch (waarbij een continue of repetitieve behandeling van minstens 6 maanden nodig is)
- Telkens wanneer de leerling in de loop van het schooljaar een totaal van 9 halve schooldagen afwezigheid heeft opgebouwd, heeft hij recht op 4 lestijden TOAH.
- ☐ De school beschikt over verantwoordingsstukken over die afwezigheid.

Tijdelijk Onderwijs aan Huis

DE AANVRAAG DOOR DE OUDERS EN DE ARTS

(De ouders of de personen die de minderjarige in rechte of in feite onder hun bewaring hebben)

- ☐ Eerste schriftelijke aanvraag bij de directeur van de school
- De (huis)arts attesteert dat de leerling niet of minder dan halftijds naar school kan (bij langdurige afwezigheid wegens ziekte of ongeval)

Aanvraag TOAH (langdurig en chronisch)
[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestand.ashx?nr=11552](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestand.ashx?nr=11552)

- De arts-specialist attesteert dat de leerling lijdt aan een chronische ziekte maar wel onderwijs mag krijgen. 1 attest is voldoende zolang de leerling in dezelfde school les volgt.

Aanvraag TOAH (langdurig)

[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestand.ashx?nr=5020](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestand.ashx?nr=5020)

Aanvraag TOAH (chronisch)

[www.data-onderwijs.vlaanderen.be/
documenten/bestand.ashx?nr=5021](http://www.data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestand.ashx?nr=5021)

- ☐ De voorziene ziekteperiode wordt noodgedwongen verlengd:

- De leerling moet geen nieuwe wachttijd doorlopen.
- Er is geen nieuwe aanvraag van de ouders nodig.
- De arts schrijft een nieuw medisch attest ter verantwoording van de verlengde afwezigheid.
- ☐ Binnen de 3 maanden is er herval:
- Er is geen nieuwe aanvraag van de ouders nodig.
- De arts schrijft een nieuw medisch attest ter verantwoording van de nieuwe afwezigheid.

DE AFSTAND VAN DE SCHOOL TOT DE VERBLIJFPLAATS VAN DE LEERLING

- ☐ Is minder dan 10 km (gewoon onderwijs)
- ☐ Is minder dan 20 km (buitengewoon onderwijs)
- ☐ Indien de afstand overschreden wordt, kan de school toch overgaan tot organisatie van TOAH. Zowel de lestijden als de km-vergoeding worden door de overheid gefinancierd.

DE VERBLIJFPLAATS VAN DE LEERLING

- ☐ De TOAH-lessen bij langdurige ziekte gaan door op de verblijfplaats van de zieke leerling.
- ☐ De TOAH-lessen bij een chronische ziekte kunnen ook (gedeeltelijk) op de thuischool georganiseerd worden.
- Dit is mogelijk na een akkoord tussen de ouders en de thuischool en vindt plaats buiten de normale schooluren en niet tijdens de middagpauze.

ADMINISTRATIE TOAH BAO

- Er is een eenmalige aanvraag door de ouders die voor de verificatie en de inspectie op school bewaard wordt.
- Het medisch attest wordt telkens vernieuwd indien de periode verlengd wordt en wordt eveneens op school bewaard.
- De school **meldt de organisatie van TOAH** voor de

betrokken leerling aan het schoolbeheerteam, uiterlijk de week die volgt na de aanvangsdatum van de voorziene periode.

- Bij de aanvang van een nieuwe periode of bij de verlenging van een periode stuurt de school een nieuwe melding.
- Voor chronisch zieke leerlingen volstaat één melding per schooljaar!
- De administratie van de school doet de zending aan het werkstation:
- Meld de opdracht via een RL-1 aan het werkstation met als administratieve toestand ATO 2 (tijdelijk vacant) en met de vakcode 598 'onderwijs aan huis'.

ADMINISTRATIE TOAH SO EN BUSO

Elektronische gegevenszending:

- Telkens wanneer de school voor één van haar leerlingen een periode tijdelijk onderwijs aan huis organiseert.
- De school meldt dit aan het schoolbeheerteam via een elektronische gegevenszending, cf. **omzendbrief SO/2007/05**.

- De school stuurt deze leerlingenzending door uiterlijk de week die volgt na de aanvangsdatum van de voorziene periode.
- Bij verlenging van het tijdelijk onderwijs aan huis doet de school een nieuwe leerlingenzending met begin- en einddatum van de nieuwe periode.
- Bij vervroegde stopzetting stuurt de school de zending van de laatste periode opnieuw door met een vervroegde einddatum.
- Alle documenten die betrekking hebben op het tijdelijk onderwijs aan huis blijven in de school ter beschikking van de verificatie- en inspectiediensten. Noch verificatie- noch inspectiediensten hebben een individueel appreciatierecht; de autonomie van schoolbesturen en klassenraden wordt dus volledig gerespecteerd.
- De administratie van de school doet de zending aan het werkstation. Meld de opdracht via een RL-1 aan het werkstation met als administratieve toestand ATO 2 (tijdelijk vacant) en met de vakcode 598 'onderwijs aan huis'.

Synchroon Internetonderwijs (SIO)- vzw Bednet

INHOUDELIJKE CRITERIA

De centrale organisator (vzw Bednet) zal de inhoudelijke criteria beoordelen.

- Ondersteuningsbehoefte
- Voldoende gebruik of er zal minimaal 4 weken (bij langdurig afwezig) of 36 halve lesdagen (bij chronische ziekte) gebruik gemaakt worden van SIO.
- Positief engagement wordt verwacht:
 - Het CLB blijft zijn rol behouden;
 - De school blijft verantwoordelijk voor het onderwijstraject van de leerling en zorgt voor een aanspreekpunt voor

de vzw Bednet-consulent zodat de communicatie (bv. informatie over het loopbaantraject van de leerling) vlot kan verlopen

- Ouders zorgen er thuis voor dat de leerling in zo optimaal mogelijke omstandigheden van SIO gebruik kan maken
 - ...

ORGANISATIE VAN SIO

☐ De aanvraag:

- SIO kan door alle betrokkenen bij de begeleiding van een leerling aangevraagd worden.
- De aanvraag gebeurt via **de website van Bednet**.
- De aanvrager ontvangt een automatische bevestiging via mail.
- Een Bednet-consulent neemt binnen de 5 werkdagen contact op met de aanvrager (uitgezonderd tijdens de schoolvakanties).

☐ Wanneer het materiaal geleverd en geïnstalleerd is, kan de leerling met Bednet starten.

VZW School & Ziekzijn

VOORWAARDEN OM S&Z IN TE SCHAKELEN

- Het bestaande aanbod (TOAH en Bednet) is niet voldoende.
- Voor een leerling is wegens bepaalde omstandigheden of regelgeving TOAH niet mogelijk.
- Er is geen TOAH-leerkracht beschikbaar.

S&Z kan vaak al vroeger opgestart worden dan regulier voorzien bij TOAH.

ORGANISATIE VAN SCHOOL & ZIEKZIJN

☐ De aanvraag

- De eerste contactname gebeurt via **www.s-z-west-vlaanderen.be**.
- De formele aanvraag gebeurt tijdens een kennismaking met de ouders, de school (het CLB, ...)

☐ S&Z bepaalt samen met de school en de ouders voor welke vakken de begeleiding zal opstarten.

☐ De school bezorgt het lesmateriaal aan de vrijwillige leerkracht. De ouders zorgen dat nota's, cursussen en handboeken thuis zijn bij de opstart van de lessen.

☐ De school en de ouders kunnen met vragen en opmerkingen steeds terecht bij de dossierverantwoordelijke van S&Z.

Bijlage 2:

Uitbouw van een onderwijstraject op maat voor zieke leerlingen: Tips voor de Klassenraad/MDO

RAAD VOOR DE KLASSENRAAD, MDO, ...

Bij het uitbouwen van een degelijk onderwijstraject op maat voor de zieke leerling moet de school met heel veel zaken rekening houden. De school heeft een grote autonomie bij de organisatie van en de aanpassingen bij het onderwijs voor zieke leerlingen. De directeur of de klassenraad/zorgteam, naar keuze van het schoolbestuur, beslist na overleg met de betrokken personen welke vakken en leerinhouden worden onderwezen. Deze vakken mogen tijdens het traject wisselen.

Het is belangrijk dat al bij het begin van een ziekte-traject iedereen betrokken wordt. Naast de directie, leerlingenbegeleiding en de leerkrachten van de school zal ook het CLB van bij het begin geconsulteerd en betrokken worden. Vergeet zeker niet om ook de ouders en de leerling zelf bij het gesprek en de planning te betrekken.

Hieronder vind je een leidraad die je kan gebruiken bij de planning van ondersteuning voor de zieke leerling.

Wat is de beginsituatie van de leerling?

COGNITIEF

- Wat zijn de schoolse resultaten van de leerling?
- Zijn er vakken of leerinhouden waar het al moeilijk loopt?
- Hoe groot is de motivatie van de leerling?
- Zijn er leerstoornissen?
- Is er al ondersteuning?
- Hoe kan de bestaande ondersteuning verder ingepland worden?
- ...

SOCIAAL

- Hoe is de relatie met de klasgenoten?
- Komt de leerling graag naar school?
- ...

Wat zijn de verwachtingen op vlak van gezondheid van de leerling?

- Hoe vaak of hoe lang zal de leerling (vermoedelijk) afwezig zijn?
- Is de ziekte levensbedreigend?
- Is de ziekte tijdelijk?
- Is onderwijs mogelijk?
- ...

Hoe is de gezinssituatie?

- Traditioneel gezin?
- Gescheiden ouders?
- Verblijf in instelling?
- Gezin met andere cultuurachtergrond?
- Hoe groot is de motivatie van de ouders?
- ...

Waar verblijft de zieke leerling?

- Ouders
- Grootouders (of familie)
- Instelling
- Residentiële setting met ziekenhuisschool
- Residentiële setting zonder ziekenhuisschool
- ...

Onder welke vorm kan het onderwijs voor de zieke leerling doorgaan?

- In de klas (eventueel deeltijds)
- TOAH
- Bednet
- School & Ziekhuis
- Ziekenhuisschool
- ...

Combinaties zijn mogelijk!

Wie zijn de stakeholders in de begeleiding van de zieke leerling en het gezin?

- Ouders
- CLB
- Ziekenhuisschool
- TOAH-leerkracht
- Artsen
- Therapeuten
- Bednet
- School & Ziekzijn
- Gezinsondersteuning
- Ondersteuningsnetwerk
- ...

Hoe kan het leertraject aangepast worden?

- Selectie vakken
- Selectie leerdoelen per vak
- Sticordi-maatregelen
- Leerstof spreiden over 2 jaar
- Leerstof aanpassen ter voorbereiding op een andere richting
- IAC
- Diploma behalen voor de examencommissie
- Aanpassing zorgcontinuüm
- ...

Hoe wordt het traject van de leerling opgevolgd?

- Regelmatig agenderen op de klassenraad, MDO, ...
- Contact met directie en leerlingenbegeleider
- Contact met CLB
- Contact met klasleerkracht
- Contact met externe leerkrachten (TOAH, S&Z, Ziekenhuisschool, ...)
- Contact met externe organisaties (Bednet, ...)
- Plannen van evaluatie van de leerling
- Attestering op het einde van het schooljaar

Hoe betrekken we de klasgenoten bij dit traject?

- Hoe gaan we hen informeren?
- Bij wie kunnen ze terecht als ze het moeilijk hebben?
- Welke rol kunnen ze opnemen?
- Wie heeft buiten de school contact met de leerling?
- ...

Bijlage 3:

Extra regels voor TOAH

Tijdelijk Onderwijs aan Huis (TOAH) valt onder een heel specifieke regelgeving. Hieronder proberen we op een beknopte maar duidelijke manier nog een aantal punten uit de regelgeving te specificeren.

Loïc is wegens een zware longontsteking 3 weken afwezig en keert dan genezen verklaard terug naar school. Voor Loïc kunnen eenmalig 4 lesuren TOAH georganiseerd worden. Mocht Loïc binnen de 3 maand hervallen, dan kan opnieuw, zonder wachttijd, TOAH opgestart worden.

Onderscheid chronisch en langdurig ziek

Je bent **langdurig** ziek als je langer dan 21 kalenderdagen (vakantiedagen en weekend inbegrepen) afwezig bent wegens ziekte of ongeval. Je hebt dan recht op 4 lesuren TOAH per week afwezigheid.

- Het aanvraagdocument heeft een begin- en einddatum.
- Als je na een ononderbroken afwezigheid van meer dan 21 kalenderdagen wegens ziekte of ongeval op weekbasis minder dan 5 halve dagen op school aanwezig kan zijn, heb je blijvend recht op 4 uur TOAH per week. TOAH en onderwijs op school kunnen in dat geval gecombineerd worden.
- Indien de leerling meer dan 5 halve dagen naar school terugkomt, kan geopteerd worden om een aanvraag 'chronisch ziek' te doen. Op die manier kan TOAH verdergezet worden.
- Indien de ziekteperiode verlengd wordt, kan TOAH zonder wachttijd verdergezet worden. Een nieuwe aanvraag van de ouders is niet nodig; een medisch attest met een nieuwe begin- en einddatum volstaat. Let wel! Om TOAH ononderbroken verder te kunnen aanbieden moet de startdatum van het nieuwe traject volgen op de einddatum van het vorige traject. Er mag ook geen overlapping zijn.
- Indien er binnen de 3 maanden een herval is, moeten de ouders geen nieuwe aanvraag doen. Een nieuw medisch attest is wel vereist. In dit geval is geen nieuwe wachtperiode nodig.

- Bij de bepaling van de termijn van 3 maanden in geval van verlenging tellen de schoolvakanties niet mee.

Je bent **chronisch ziek** als je een aandoening hebt waarvan de dokter verwacht dat de behandeling langer dan 6 maanden zal duren. Je hebt recht op 4 lesuren TOAH, telkens je een afwezigheid van 9 halve dagen opbouwt.

- De geneesheer-specialist bepaalt de datum van de aanvang van het ziektebeeld.

Jolien loopt brandwonden op en is 14 dagen afwezig. Gedurende het schooljaar moet ze nog vaak op doktersbezoek en zijn er enkele korte opnames in het ziekenhuis voor transplantaties. Jolien heeft recht op TOAH onder het statuut 'chronisch ziek' als de dokter aangeeft dat de totale behandeling langer dan 6 maand zal duren. Er kan dus 4 uur TOAH georganiseerd worden voor elke 9 halve dagen afwezigheid.

De aanvraag, ondertekend door de ouders en de geneesheer-specialist moet slechts eenmaal aan de school bezorgd worden. Deze blijft geldig gedurende de volledige periode van de inschrijving van de leerling op de school, over de schooljaren heen.

- Als de leerling van school verandert, moet een nieuwe aanvraag door zowel de arts als de ouders aan de nieuwe thuishoofschool bezorgd worden.

Manon is wekelijks een halve dag afwezig voor een intraveneuze behandeling. Na 9 weken heeft ze een schoolweek afwezigheid (9 halve dagen) opgebouwd en heeft ze recht op 4 lestijden TOAH. Na de 18de week ontstaat opnieuw het recht op 4 lestijden TOAH om de gemiste leerstof in te halen.

Schakelen tussen **chronisch** en **langdurig** ziek

Indien een leerling na een langdurige afwezigheid terug naar school komt maar chronisch ziek blijft, bestaat de mogelijkheid om te schakelen naar 'chronisch ziek'. Ook de omgekeerde beweging is mogelijk.

Waar vinden de TOAH-lessen plaats?

De TOAH-lessen gaan in principe door op de verblijfplaats van de zieke leerling.

De meest gunstig gelegen verblijfplaats van de betrokken leerling kan de eigen woning zijn maar ook die van de grootouders, de instelling, het internaat ...

Indien de leerling opgenomen is in een ziekenhuis zonder ziekenhuisschool (Type 5-school), mogen de TOAH-uren, mits toestemming van de artsen, in de voorziening plaatsvinden.

Bij een chronische ziekte gaat TOAH zoveel als mogelijk thuis door.

Na een akkoord tussen de ouders en de thuisschool kan TOAH buiten de normale schooluren en niet tijdens de middagpauze ook op school plaatsvinden.

Afstand tussen de school en de verblijfplaats van het kind

Indien de leerling verder dan 10 km (gewoon onderwijs) of 20 km (buitengewoon onderwijs) van de school woont, kan de school beslissen om TOAH niet te organiseren.

Indien de school toch TOAH organiseert, worden zowel de lestijden als de km-vergoeding door de overheid gefinancierd.

Hoe worden de TOAH-uren berekend?

Bij het berekenen van de 21 opeenvolgende kalenderdagen worden de vakantieperiodes meegeteld.

Jonas heeft op 2 januari (kerstvakantie) een ongeval met zijn fiets. De periode van 2 januari tot en met 8 januari valt in de kerstvakantie maar telt mee voor de berekening van de 21 kalenderdagen die recht geven op TOAH. Hij heeft dus recht op TOAH vanaf 23 januari.

Fadi krijgt op 1 augustus zijn diagnose. De eerste week bij de start van het schooljaar heeft hij al recht op TOAH.

Bij het berekenen van de 3 maanden tussen 2 ziekteperiodes wordt met de vakantiedagen géén rekening gehouden.

Senne krijgt na een intense behandeling TOAH tot 15 juni en gaat vanaf 16 juni terug naar school. Het daaropvolgende jaar wordt hij terug ziek op 30 september. Hij heeft onmiddellijk recht op TOAH aangezien de maanden juni en juli geen deel uitmaken van de termijn van 3 maanden.

Wat als de voorwaarden voor TOAH niet vervuld zijn?

Een school kan toch op eigen initiatief onderwijs aan huis voor zieke leerlingen organiseren als de voorwaarden niet vervuld zijn.

In dat geval worden geen bijkomende lestijden of vervoerskosten gefinancierd of gesubsidieerd.

Kan de arts weigeren om TOAH voor te schrijven?

Ja, een arts kan beslissen dat TOAH voor een leerling niet haalbaar is. Voor sommige leerlingen kan een periode van volledige rust nodig zijn. Er kan met de arts afgesproken worden om deze beslissing na enige tijd te herbekijken.

Kunnen ouders weigeren om TOAH aan te vragen?

De ouders kunnen dit effectief. Nochtans is het voor de meeste zieke leerlingen van groot belang om toch zo goed als mogelijk aan het schoolse gebeuren te blijven deelnemen. Het is dan aan de school, het CLB of de arts om met de ouders in gesprek te gaan en hen alsnog proberen te overtuigen van het belang van onderwijs.

Praktische organisatie van TOAH op school

Bij de organisatie van TOAH komt wel een en ander kijken. We geven een beperkte toelichting.

- De eenmalige **aanvraag** door de ouders wordt op school bewaard.
- Het **medisch attest** wordt telkens vernieuwd indien de periode verlengd wordt en wordt eveneens op school bewaard. Voor chronisch zieke leerlingen blijft het medisch attest geldig zolang de leerling op de school ingeschreven blijft.
- Melding aan het schoolbeheerteam door middel van het formulier in bijlage 2 bij de omzendbrief, voor elke periode tijdelijk onderwijs aan huis. Voor chronisch zieke kinderen volstaat één melding per schooljaar.
- De administratie van de school doet de **zending** aan het werkstation via RL-1 met als administratieve toestand ATO 2 (tijdelijk vacant) en met de vakcode 598 'onderwijs aan huis'.

Meer info: **Tijdelijk Onderwijs aan Huis organiseren - voor directies en administraties** (vlaanderen.be)

Geschikte TOAH-leerkrachten vinden

Het is niet altijd evident om geschikte TOAH-leerkrachten te vinden.

Enkele mogelijkheden:

- gepensioneerde leerkrachten die aan de school verbonden waren
- kennis van de ouders met een geschikt pedagogisch diploma
- studenten met LIO-statuu
- iemand met een pedagogisch diploma die niet in het onderwijs tewerkgesteld is
- sommige mensen met veel ervaring of kennis maar zonder het geschikte (pedagogisch) diploma

Neem contact met Klasziekaal die een leerkrachtenpool aanlegt. Scholen die geen leerkracht vinden, kunnen beroep doen op de vrijwillige leerkrachten van vzw School & Ziekzijn.

Nuttige info voor leerkrachten met een diploma uit het Waals gewest of het buitenland

Wanneer je twijfelt of je met je diploma wel in het onderwijs mag werken, kan je terecht bij het werkstation dat voor de berekening en de uitbetaling van de salarissen van het onderwijspersoneel instaat.

Hieronder enkele interessante linken:

Nederlands is niet je thuistaal: **Taalkennis - voor onderwijspersoneel** (vlaanderen.be)

Ik heb een buitenlands diploma:

Met een buitenlands diploma of beroepservaring aan de slag in het Vlaams onderwijs (vlaanderen.be)

www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijspersoneel/van-basis-tot-volwassenenonderwijs

Huis van het Leren: www.leerwestbe.webhosting.be.

Wat zijn de financiële gevolgen als je als TOAH-leerkracht aan de slag gaat?

TOAH kan gegeven worden door gepensioneerde leerkrachten, zelfstandigen met een pedagogisch diploma, als overuren in het onderwijs, ...

Neem als je twijfelt over de financiële gevolgen, vóór je een opdracht aanvaardt, contact op met je pensioendienst, hulpkas, vakbond, werkstation, mutualiteit, ... Zo kom je nadien niet voor financiële verrassingen te staan.

Kan een TOAH-leerkracht de reiskosten recupereren?

Een TOAH-leerkracht heeft recht op de terugbetaling van de reiskosten. Hiervoor moet het aanvraagformulier 'Terugvordering van reiskosten voor onderwijs aan huis' (bijlage 3 bij de omzendbrief) worden ingevuld en doorgestuurd.

De werkelijke afstand die de leerkracht aflegt om TOAH te geven, wordt vergoed, ook als de leerkracht voor zijn opdracht van thuis vertrekt. Als het personeelslid gebruikmaakt van het openbaar vervoer, worden trein-, tram- en/of buskaarten (2de klas) terugbetaald. Parkeerkosten worden niet vergoed.

De terugvordering van alle reiskosten heeft altijd betrekking op een kalenderjaar en moet door de thuishoofschool worden ingediend vóór 28 februari volgend op het kalenderjaar waarop de schuldvordering betrekking heeft.

De verplaatsingsvergoedingen van de personeelsleden worden via één jaarlijkse betaling overgemaakt op dezelfde bankrekening als die waarop de werkingsmiddelen van de school worden uitbetaald. Het is aan de school om de vergoeding aan de respectievelijke TOAH-leerkrachten over te maken.

Bijlage 4:

Gebruikte woorden en afkortingen

Bednet: de organisatie die in opdracht van de Vlaamse Overheid het synchroon internetonderwijs in Vlaanderen organiseert

Chronisch ziek: wanneer een leerling een behandeling nodig heeft die langer dan 6 maanden duurt en waardoor de leerling vaak van school afwezig is

Huisonderwijs: onderwijs dat door de ouders thuis gegeven wordt

IAC: individueel aangepast curriculum

K-dienst: dienst voor kinderpsychiatrie

Langdurig ziek: wanneer een leerling voor een langere periode helemaal niet naar school kan komen

MDO: het multidisciplinair overleg is een overlegmoment tussen het zorgteam van de school en de CLB-contactpersoon

POAH: Permanent Onderwijs aan Huis voor kinderen die wegens een handicap niet naar school kunnen

School & Ziekgang (S&Z): de vrijwillige leerkrachten van School & Ziekgang bieden onderwijssteuning bij zieke leerlingen

STICORDI: verwijst naar diverse maatregelen om leerachterstand bij kinderen met een beperking of leermoeilijkheden te vermijden. STICORDI staat voor stimuleren, compenseren, remediëren, dispensereren.

Synchroon Internetonderwijs: de leerling en de school beschikken over het nodige ICT-materiaal waardoor de leerling digitaal met de klas in contact staat om de lessen te volgen

Thuischool: de school waar de zieke leerling ingeschreven is

TOAH: Tijdelijk Onderwijs aan Huis voor zieke leerlingen

Type 5-school of ziekenhuisschool: een erkende school verbonden aan een ziekenhuis

Z-code: afwezigheidscode die in het onderwijs gebruikt wordt om een afwezigheid wegens ziekte aan te duiden

Zoco: de zorgcoördinator gaat samen met de klasleerkracht op zoek naar geschikte hulpmiddelen om kinderen die het moeilijker hebben te begeleiden

Zorgcontinuüm: beschrijft hoe een school het zorgbeleid in 4 fasen kan uitbouwen

Colofon

Provincie West-Vlaanderen

Dienst Economie, Europese en Internationale Samenwerking | Expertisecel onderwijs | Klasziekaal

Opmaak: Anna-Maria Florea, Sectie digitaal design & productie, Provincie West-Vlaanderen

Verantwoordelijke uitgever: Ann Tavernier Koning Leopold III-laan 41, 8200 Brugge

Contact: klasziekaal@west-vlaanderen.be

Deze publicatie is met de grootste zorg samengesteld.

De Provincie West-Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele wijzigingen en/of onnauwkeurigheden in de opgenomen gegevens.

Voor downloads en updates kan je terecht op **Klasziekaal | Provincie West-Vlaanderen**.

klas Ziek aal

Een initiatief in samenwerking met:

